

การคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคลโดยศาลรัฐธรรมนูญ:
กรณีศึกษาสาธารณรัฐเกาหลี*

Protection of the Right to Privacy of Personal Data by the Constitutional Court:
A Case Study of the Republic of Korea

ปกรณ์ วิญญูหัตถกิจ**

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

Pakorn Winyuhuttakit

School of Law, University of the Thai Chamber of Commerce

วันที่รับบทความ 6 พฤศจิกายน 2566; วันแก้ไขบทความ 30 เมษายน 2567; วันตอบรับบทความ 30 เมษายน 2567

บทคัดย่อ

ด้วยเทคโนโลยีที่ล้ำสมัยในปัจจุบันทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลถูกนำไปใช้แสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบได้โดยง่าย ดังนั้นหลายประเทศจึงออกกฎหมายในระดับรัฐบัญญัติเพื่อคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยเฉพาะ รวมถึงบางประเทศที่เห็นว่าสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลถือเป็นสิทธิส่วนตัวของประชาชนก็ให้ความสำคัญคุ้มครองสิทธิดังกล่าวในกฎหมายระดับรัฐธรรมนูญด้วย ดังเช่นประเทศไทยและสาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) ต่างก็มีบทบัญญัติเพื่อคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลทั้งในกฎหมายเฉพาะและรัฐธรรมนูญ อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมาประเทศไทยยังไม่เคยมีคดีเกี่ยวกับสิทธิในความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคลที่วินิจฉัยโดยศาลรัฐธรรมนูญ ในขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลีได้เคยวางหลักกฎหมายหลายประการในคดีที่มีประเด็นเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงจัดขึ้นเพื่อศึกษาถึงการคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคลภายใต้รัฐธรรมนูญของประเทศกรณีศึกษา อันได้แก่ สาธารณรัฐเกาหลี เพื่อให้ได้มาซึ่งหลักกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญของประเทศไทยสามารถนำมาปรับใช้ได้ในคดีที่มีลักษณะเดียวกัน

* บทความนี้เรียบเรียงจากเนื้อหาบางส่วน of โครงการศึกษาวิจัยเรื่อง “ศาลรัฐธรรมนูญกับการคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคลในสังคมยุคดิจิทัล: ศึกษาเปรียบเทียบต่างประเทศ” (สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, 2565)

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

ที่อยู่: คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย เลขที่ 126/1 ซอยวิภาวดีรังสิต 2 แขวงรัชดาภิเษก เขตดินแดง กรุงเทพฯ 10400

Email: pakorn_win@utcc.ac.th

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ช่องทางการใช้สิทธิยื่นฟ้องคดีต่อศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลีแบ่งได้เป็น 2 ช่องทาง ได้แก่ (1) ศาลยุติธรรมขอให้ศาลรัฐธรรมนูญชี้ขาดว่ากฎหมายที่ใช้อยู่ขัดต่อบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญหรือไม่ และ (2) บุคคลใช้สิทธิร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าการกระทำของหน่วยงานรัฐขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ หรือขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ากฎหมายที่ใช้อยู่ขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ นอกจากนี้ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลีได้เคยวางหลักกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคลไว้ 3 ประการ ได้แก่ (1) หลักความได้สัดส่วน (2) หลักการเลือกใช้มาตรการที่จำกัดสิทธิน้อยกว่า และ (3) หลักการคุ้มครองสิทธิของเจ้าของข้อมูลในการกำหนดข้อมูลส่วนบุคคลด้วยตนเอง ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญของประเทศไทยอาจพิจารณานำหลักกฎหมายดังกล่าวของสาธารณรัฐเกาหลีมาใช้เป็นแนวทางตัดสินคดีที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยได้

คำสำคัญ: สิทธิในความเป็นส่วนตัว, ข้อมูลส่วนบุคคล, ศาลรัฐธรรมนูญ, สาธารณรัฐเกาหลี

Abstract

With today's cutting-edge technology, personal data can easily be used and exploited for various benefits without legal consent. Thus, many countries have enacted state-level statute to protect personal data. Moreover, some countries which consider the right to personal data as the right to privacy of citizens, they would also protect such rights in the Constitution. For example, both Thailand and the Republic of Korea (South Korea) have established legislation to protect personal data in both specific statute and the Constitution. However, until now, Thailand has never had any case related to the right to privacy of personal data adjudicated by the Constitutional Court. While the Constitutional Court of the Republic of Korea has established several legal principles in several cases related to such issue. Therefore, this research was conducted to study the protection of the right to privacy of personal data under the Constitution of the case study country i.e. Republic of Korea in order to obtain legal principles which the Constitutional Court of Thailand can apply in similar cases.

From the research study, it was found that there are two channels for exercising the right to file a case with the Constitutional Court i.e. (1) the Court of Justice requests the Constitutional Court to determine whether the existing law is in conflict with the provisions of the Constitution and (2) the individual files a complaint to request the Constitutional Court to determine whether the action of a government agency is in violation of the Constitution, or whether the existing law is in conflict with the Constitution. Additionally, the Constitutional Court of the Republic of Korea has established three legal principles to protect the right to privacy of personal data i.e. (1) Principle of proportionality (2) Principle of less restrictive alternative and (3) Principle of self-determination of personal information. These principles could potentially be considered as a guideline for the Constitutional Court of Thailand to determine cases related to the protection of the right to privacy of personal data for the benefit of Thailand.

Keywords: Right to Privacy, Personal Data, Constitutional Court, Republic of Korea

1. บทนำ

ในยุคดิจิทัลที่ข้อมูลส่วนบุคคลสามารถถูกนำไปใช้แสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบได้โดยง่าย หลายประเทศทั่วโลกได้ออกกฎหมายเฉพาะในระดับรัฐบัญญัติเพื่อคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เช่น ประเทศไทยตราพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 สาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) ตรากฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ค.ศ. 2011 (Personal Information Protection Act (PIPA), 2011) เป็นต้น นอกจากนี้ ข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนถือเป็นสิทธิส่วนตัวประเภทหนึ่งที่รัฐธรรมนูญของหลายประเทศได้ให้ความคุ้มครองด้วยเช่นกัน เช่น มาตรา 32 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว การกระทำอันเป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิของบุคคลดังกล่าว หรือการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ” มาตรา 17 แห่งรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐเกาหลี กำหนดว่า “ความเป็นส่วนตัวของพลเมืองต้องไม่ถูกละเมิด” เป็นต้น ดังนั้นการศึกษาถึงแนวทางการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญจึงมีความสำคัญ เนื่องจากเป็นอีกกลไกหนึ่งที่คุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนนอกเหนือจากการคุ้มครองโดยกฎหมายเฉพาะ

ผู้เขียนได้เลือกศึกษาการคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคลโดยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลี เนื่องจากสาธารณรัฐเกาหลีเป็นประเทศที่มีการจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับประเทศไทย และมีประวัติศาสตร์ทางการเมืองที่เกี่ยวข้องอย่างมากกับรัฐธรรมนูญของประเทศ ดังนั้นสาธารณรัฐเกาหลีจึงเป็นประเทศที่น่าสนใจและเหมาะสมที่จะนำมาใช้เป็นกรณีศึกษาเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศไทย

2. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาถึงความเป็นมาของรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐเกาหลี บทบาทหน้าที่และอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญในการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคล ช่องทางการใช้สิทธิเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญคุ้มครองสิทธิตามรัฐธรรมนูญ และกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคลภายใต้รัฐธรรมนูญ รวมถึงเพื่อจัดทำบทสรุปและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศไทย

3. ขอบเขตการวิจัย

- 1) ความเป็นมาของรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐเกาหลี และพื้นฐานสิทธิความเป็นส่วนตัวตามรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐเกาหลี
- 2) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคลของสาธารณรัฐเกาหลี
- 3) บทบาทหน้าที่และอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลีในการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคล
- 4) ช่องทางการใช้สิทธิเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลีคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคล

5) กรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคลภายใต้รัฐธรรมนูญ สาธารณรัฐเกาหลี

6) บทสรุปและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศไทย

4. ประโยชน์ที่ได้รับ

ทำให้เข้าใจถึงความเป็นมาของรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐเกาหลี บทบาทหน้าที่และอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญในการคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคล ช่องทางการใช้สิทธิเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญคุ้มครองสิทธิตามรัฐธรรมนูญ และกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคลภายใต้รัฐธรรมนูญ รวมถึงได้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศไทย

5. วิธีดำเนินการวิจัย

ใช้การวิจัยเอกสาร (Document Analysis) โดยเก็บข้อมูลปฐมภูมิเกี่ยวกับตัวบทกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลีนำมาใช้คุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคล และคำพิพากษาที่เกี่ยวข้อง รวมถึงศึกษาข้อมูลทุติยภูมิเกี่ยวกับบทวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคล ผ่านการค้นคว้าจากเอกสารวิชาการ งานวิจัย หนังสือ บทความ และข้อมูลที่เปิดเผยในเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์หาแนวปฏิบัติของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลีที่เหมาะสมสำหรับจัดทำข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศไทย

6. ผลการวิจัย

6.1 ความเป็นมาของรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐเกาหลี

แม้ว่ารัฐธรรมนูญฉบับแรกของสาธารณรัฐเกาหลีได้ประกาศใช้เมื่อ 17 กรกฎาคม ค.ศ. 1948 โดยกำหนดให้สาธารณรัฐเกาหลีมีระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีประธานาธิบดีเป็นประมุข รวมถึงต่อมาได้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญอีกหลายครั้ง แต่ที่ผ่านมาระยะเวลาส่วนใหญ่ก็อยู่ภายใต้การปกครองโดยเผด็จการ ซึ่งมีผู้นำรัฐบาลมาจากทหารที่พยายามสืบทอดอำนาจด้วยการแก้ไขรัฐธรรมนูญให้ตนเองดำรงตำแหน่งได้นานขึ้น ต่อมา นักศึกษาและประชาชนได้ลุกฮือขึ้นมาต่อต้านเผด็จการทหาร อันนำไปสู่การแก้ไขรัฐธรรมนูญครั้งสำคัญในปี ค.ศ. 1987 เมื่อรัฐบาลประธานาธิบดีชุน ดู ฮวาน ต้องประสบกับภาวะกดดันทางการเมืองจากพรรคการเมืองต่าง ๆ และประชาชนซึ่งเรียกร้องให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีการเลือกตั้งประธานาธิบดีโดยตรง และในที่สุดประธานาธิบดี ชุน ดู ฮวาน ก็ยินยอมให้มีการลงประชามติ แก้ไขรัฐธรรมนูญให้มีการเลือกตั้งประธานาธิบดีโดยตรง โดยอยู่ในตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว (5 ปี) และให้มีการจัดระบบการปกครองท้องถิ่นอิสระเป็นครั้งแรกในรอบ 30 ปี นอกจากนี้รัฐธรรมนูญที่ได้รับการแก้ไขยังได้ยกเลิกอำนาจการยุบสภาของประธานาธิบดี และให้รัฐสภา มีอำนาจหน้าที่ดูแลและตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล รวมทั้งระบุม่างกองทัพต้องวางตัวเป็นกลางทางการเมือง ดังนั้นนับแต่ใช้รัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขล่าสุด (ใช้บังคับในปี ค.ศ. 1988) เป็นต้นมา สาธารณรัฐเกาหลีจึงเริ่มกลับมา

เข้าสู่ระบอบการเมืองแบบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ภายใต้การปกครองประเทศโดยผู้นำรัฐบาลที่กลับมาเป็นพลเรือนตั้งแต่ ค.ศ. 1993 (นายคิม ยังแซม)¹ จนถึงปัจจุบัน (นายยุน ซอกยอล)²

6.2 พื้นฐานสิทธิความเป็นส่วนตัวตามรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐเกาหลี

ภายใต้รัฐธรรมนูญสาธารณรัฐเกาหลีฉบับปัจจุบัน สาธารณรัฐเกาหลีได้ให้การคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวของพลเมืองเป็นอย่างดี โดยพื้นฐานสิทธิความเป็นส่วนตัวตามรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐเกาหลีครอบคลุมถึงการคุ้มครองเสรีภาพในการอยู่อาศัย³ การคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวโดยทั่วไป (ซึ่งรวมถึงสิทธิความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคล)⁴ และการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวในการติดต่อสื่อสาร⁵ ดังนั้น การกระทำใด ๆ ของหน่วยงานรัฐ หรือบทบัญญัติของกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ ย่อมไม่อาจขัดหรือแย้งต่อสิทธิความเป็นส่วนตัวของพลเมืองได้ อย่างไรก็ตาม สิทธิความเป็นส่วนตัวของพลเมืองอาจถูกจำกัดได้ตามมาตรา 37 (2) แห่งรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐเกาหลีที่บัญญัติว่า “สิทธิเสรีภาพและของพลเมืองสามารถถูกจำกัดได้ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ในกรณีที่น่าจำเป็น ทั้งนี้เพื่อความมั่นคงของรัฐอันคงไว้ซึ่งระเบียบปฏิบัติของรัฐและสวัสดิการของประชาชน และถึงแม้ว่าเสรีภาพและสิทธิของพลเมืองจะถูกจำกัด แต่เสรีภาพและสิทธิขั้นพื้นฐานจะต้องไม่ถูกละเมิด” ดังนั้นสิทธิในความเป็นส่วนตัวของพลเมืองจึงอาจถูกจำกัดได้ด้วยความมั่นคงของรัฐอันคงไว้ซึ่งระเบียบปฏิบัติของรัฐและสวัสดิการของประชาชน ซึ่งถือเป็นประโยชน์สาธารณะ

6.3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคลของสาธารณรัฐเกาหลี

นอกจากสาธารณรัฐเกาหลีได้กำหนดหลักเกณฑ์เพื่อคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวของพลเมืองไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว ยังได้ออกกฎหมายเฉพาะเพื่อคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนด้วย ได้แก่ กฎหมายส่งเสริมการใช้ประโยชน์เครือข่ายข้อมูลและการสื่อสารและการคุ้มครองข้อมูล ค.ศ. 2001 ซึ่งมีเนื้อหาส่วนใหญ่เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์เครือข่ายข้อมูลและการสื่อสาร และมีเนื้อหาบางส่วนเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล หลังจากนั้นก็ได้ประกาศใช้กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ค.ศ. 2011 เพื่อให้ความคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนโดยเฉพาะ ซึ่งสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

¹ Justine Guichard, ‘The Role of the Constitutional Court of Korea in the Transition from Authoritarian to Democratic Rule’ in Marie Kim (eds), *The Spirit of Korean Law: Korean Legal History in Context* (Brill’s Asian Law Serie, 2016) 1-3.

² Hyung-A Kim, ‘Yoon Suk-yeol’s rise from rebel prosecutor to president’ (Eastasiaforum, 23 April 2022) <https://www.eastasiaforum.org/2022/04/23/yon-seok-yeols-rise-from-rebel-prosecutor-to-president/> accessed 10 May 2022.

³ มาตรา 16 แห่งรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐเกาหลี บัญญัติว่า “ประชาชนทุกคนจะถูกละเมิดเสรีภาพในการอยู่อาศัยมิได้ เว้นแต่กรณีที่จะทำการเข้ายึดหรือตรวจค้นที่พักอาศัยจำเป็นต้องแสดงหมายศาลในการยื่นขอการตรวจค้น”

⁴ มาตรา 17 แห่งรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐเกาหลี บัญญัติว่า “ความเป็นส่วนตัวของพลเมืองต้องไม่ถูกละเมิด”

⁵ มาตรา 18 แห่งรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐเกาหลี บัญญัติว่า “ความเป็นส่วนตัวในการติดต่อสื่อสารของพลเมืองต้องไม่ถูกละเมิด”

1) กฎหมายส่งเสริมการใช้ประโยชน์เครือข่ายข้อมูลและการสื่อสารและการคุ้มครองข้อมูล ค.ศ. 2001 (Act on Promotion of Information and Communications Network Utilization and Information Protection of 2001)

เป็นกฎหมายที่ประกาศใช้ในปี ค.ศ. 2001 เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชน และช่วยเหลือทางด้านสวัสดิการสาธารณะโดยจัดให้มีการใช้ประโยชน์เครือข่ายข้อมูลและการสื่อสาร รวมถึงการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนในการใช้บริการเครือข่ายข้อมูลและการสื่อสาร และพัฒนาสภาพแวดล้อมที่ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์เครือข่ายข้อมูลและการสื่อสารได้อย่างเหมาะสมและปลอดภัย⁶ กฎหมายดังกล่าวครอบคลุมเนื้อหาที่สำคัญ เช่น ความรับผิดชอบของผู้ให้บริการและผู้ให้บริการข้อมูลและการสื่อสาร การจัดทำนโยบายในการส่งเสริมการใช้ประโยชน์ข้อมูลและการสื่อสารและการคุ้มครองข้อมูลดังกล่าว การส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาบริการที่ใช้กับเครือข่ายข้อมูลและการสื่อสาร การปรับปรุงคุณภาพของบริการอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากการประกาศใช้กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ค.ศ. 2011 เนื้อหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของกฎหมายส่งเสริมการใช้ประโยชน์เครือข่ายข้อมูลและการสื่อสารและการคุ้มครองข้อมูล ค.ศ. 2001 ก็ได้ถูกแทนที่ด้วยเนื้อหาในกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ค.ศ. 2011

2) กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ค.ศ. 2011 (Personal Information Protection Act (PIPA), 2011)

เป็นกฎหมายที่นำมาใช้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อคุ้มครองสิทธิและผลประโยชน์ของประชาชน และทำให้ตระหนักถึงคุณค่าของสิทธิส่วนบุคคล โดยป้องกันการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลจากการเก็บรวบรวมโดยไม่ได้รับความยินยอม การรั่วไหล หรือการนำไปใช้ในทางที่ผิด⁷ กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ค.ศ. 2011 ได้ถูกนำมาใช้แทนที่เนื้อหาเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของกฎหมายอื่นที่เคยบังคับใช้ก่อนหน้านี้ โดยแทนที่เนื้อหาทั้งหมดของกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยหน่วยงานรัฐ และแทนที่เนื้อหาบางส่วนของกฎหมายส่งเสริมการใช้ประโยชน์เครือข่ายข้อมูลและการสื่อสารและการคุ้มครองข้อมูล ค.ศ. 2001 ทั้งนี้ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ค.ศ. 2011 ได้ถูกขยายให้ครอบคลุมทั้งภาครัฐและเอกชน และเพิ่มเติมเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัวและหน้าที่อื่น ๆ ของผู้ให้บริการข้อมูลการสื่อสาร

กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ค.ศ. 2011 ครอบคลุมเนื้อหาที่สำคัญ เช่น หลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ข้อจำกัดในการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล การทำลายข้อมูลส่วนบุคคล การประเมินผลกระทบของข้อมูลส่วนบุคคล การแจ้งให้ทราบถึงการรั่วไหลของข้อมูลส่วนบุคคล เป็นต้น

⁶ Article 1 of Act on Promotion of Information and Communications Network Utilization and Information Protection of 2001

⁷ Article 1 of Personal Information Protection Act of 2011

6.4 บทบาทหน้าที่และอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลีในการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคล

ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลีได้ถูกจัดตั้งขึ้นในเดือนกันยายน ค.ศ. 1988 เพื่อรับประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนภายใต้รัฐธรรมนูญ โดยองค์คณะของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยผู้พิพากษา 9 คน ได้แก่ ผู้พิพากษา 3 คนได้รับการแต่งตั้งโดยประธานาธิบดี ผู้พิพากษาอีก 3 คนได้รับการแต่งตั้งจากที่ประชุมรัฐสภา และผู้พิพากษาอีก 3 คนได้รับการแต่งตั้งโดยประธานศาลฎีกา⁸

ทั้งนี้ ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลีมีอำนาจหน้าที่พิจารณาเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ การพิพากษาชี้ขาดว่ากฎหมายขัดต่อบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญหรือไม่ (ตามการร้องขอของศาลยุติธรรม) การพิพากษาเพิกถอนถอนประธานาธิบดี การพิจารณาตัดสินยุบพรรคการเมือง การพิจารณาตัดสินความขัดแย้งระหว่างองค์กรของรัฐกับองค์กรของรัฐ ระหว่างองค์กรของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงการพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญตามที่กฎหมายกำหนด⁹ ดังนั้นจะเห็นว่าศาลยุติธรรมสามารถร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลีพิพากษาชี้ขาดว่ากฎหมายที่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ซึ่งรวมถึงกรณีที่มีกฎหมายใดขัดต่อความเป็นส่วนตัวหรือความเป็นส่วนตัวในการติดต่อสื่อสารของพลเมืองด้วย

6.5 ช่องทางการใช้สิทธิเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลีคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคล

ภายใต้รัฐธรรมนูญสาธารณรัฐเกาหลี (Constitution of the Republic of Korea) และกฎหมายศาลรัฐธรรมนูญ (Constitutional Court Act) ช่องทางการใช้สิทธิเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลีคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคลสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ช่องทางใหญ่ ๆ ได้แก่¹⁰

ช่องทางที่หนึ่ง ศาลยุติธรรมขอให้ศาลรัฐธรรมนูญชี้ขาดว่ากฎหมายขัดต่อบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญหรือไม่

สำหรับช่องทางนี้ ศาลยุติธรรมเป็นผู้ใช้สิทธิส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญชี้ขาด โดยวัตถุประสงค์¹¹ ได้แก่ ความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของ “บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่นำมาใช้พิจารณาคดี” ทั้งนี้เป็นไปตามมาตรา 107 (1) แห่งรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งกำหนดว่า ในการพิจารณาคดี หากมีกรณีว่ากฎหมายขัดต่อบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญหรือไม่นั้น ศาลยุติธรรมขอให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้ชี้ขาดได้ และศาลยุติธรรมต้องตัดสินตามที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญชี้ขาด โดยเมื่อตุลาการศาลรัฐธรรมนูญชี้ขาดแล้ว ศาลยุติธรรมต้องตัดสินตามที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญชี้ขาด เช่น หากตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตัดสินว่าบทบัญญัติของกฎหมายที่คู่ความอ้างขึ้นมานั้นขัดต่อบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรมที่ตัดสินคดีดังกล่าวต้องไม่นำบทบัญญัติของกฎหมายที่ขัดต่อ

⁸ Article 111 (2) and (3) of Constitution of the Republic of Korea

⁹ Article 111 (1) of Constitution of the Republic of Korea

¹⁰ M. Lutfi Chakim, ‘A Comparative Perspective on Constitutional Complaint: Discussing Models, Procedures, and Decision’ (2019) Constitutional Review Vol. 5 No. 1, 115-117.

¹¹ วัตถุประสงค์ หมายถึง สิ่งที่ถูกพิจารณาว่าขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ อาจเป็น “บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่นำมาใช้พิจารณาคดี” หรือ “การกระทำหรืองดเว้นการกระทำของหน่วยงานรัฐ” ก็ได้

รัฐธรรมนูญนั้นมาใช้ตัดสินคดีที่กำลังเกิดข้อพิพาท อย่างไรก็ตาม มาตรา 107 (2) แห่งรัฐธรรมนูญสาธาณรัฐเกาหลี ได้กำหนดให้ในกรณีที่คำตัดสินของศาลมีการขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับคำประกาศ ข้อระเบียบราชการหรือการลงโทษ ให้ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาตัดสินและให้ถือเป็นที่สุด

ช่องทางที่สอง บุคคลใช้สิทธิร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าการกระทำของหน่วยงานรัฐขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ หรือขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ากฎหมายขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 กรณี ดังนี้

กรณีทีหนึ่ง เป็นกรณีที่บุคคลใช้สิทธิร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าการกระทำของหน่วยงานรัฐขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ สำหรับช่องทางนี้ ประชาชนผู้ถูกล่วงละเมิดสิทธิตามรัฐธรรมนูญเป็นผู้ใช้สิทธิส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญชี้ขาด โดยวัตถุประสงค์ ได้แก่ ความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของ “การกระทำหรืองดเว้นการกระทำของหน่วยงานรัฐ” ทั้งนี้เป็นไปตามมาตรา 68 (1) แห่งกฎหมายศาลรัฐธรรมนูญซึ่งกำหนดให้ บุคคลที่อ้างว่าสิทธิขั้นพื้นฐานที่ได้รับรองภายใต้รัฐธรรมนูญของตนถูกล่วงละเมิดโดยการใช้หรือไม่ใช้อำนาจของหน่วยงานรัฐ (ไม่รวมถึงการตัดสินของศาล) อาจยื่นคำร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญได้

กรณีที่สอง เป็นกรณีที่บุคคลใช้สิทธิร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ากฎหมายขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ (ในกรณีที่ร้องขอให้ศาลยุติธรรมส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญชี้ขาด แต่ศาลยุติธรรมยกคำร้อง) สำหรับช่องทางนี้ ประชาชนเป็นผู้ใช้สิทธิส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญชี้ขาด โดยวัตถุประสงค์ ได้แก่ ความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของ “บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่นำมาใช้พิจารณาคดี” ทั้งนี้เป็นไปตามมาตรา 68 (2) แห่งกฎหมายศาลรัฐธรรมนูญซึ่งกำหนดให้ บุคคลที่ยื่นคำร้องต่อศาลยุติธรรมเพื่อขอให้ศาลยุติธรรมส่งคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย แต่ศาลยุติธรรมนั้นยกคำร้อง บุคคลดังกล่าวอาจยื่นคำร้องทุกข์ต่อศาลรัฐธรรมนูญได้โดยตรง

6.6 กรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคลภายใต้รัฐธรรมนูญสาธาณรัฐเกาหลี

ในอดีตที่ผ่านมา ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลี และศาลยุติธรรม ได้เคยวินิจฉัยชี้ขาดในหลายประเด็นว่าขัดต่อบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญหรือไม่ ซึ่งหากเป็นกรณีที่พิจารณาว่าตัวบทกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ หรือการกระทำของหน่วยงานรัฐขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ กรณีดังกล่าวจะอยู่ภายใต้เขตอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีหลายกรณีที่เกี่ยวข้องกับสิทธิความเป็นส่วนตัวของพลเมืองตามมาตรา 17 แห่งรัฐธรรมนูญสาธาณรัฐเกาหลี โดยมีกรณีศึกษาที่น่าสนใจดังต่อไปนี้¹²

¹² ผู้เขียนได้คัดเลือกกรณีศึกษาบางส่วนซึ่งมีข้อเท็จจริงที่น่าสนใจนำมาเสนอในบทความนี้ โดยกรณีศึกษาที่น่าสนใจจะเกี่ยวข้องกับหลักกฎหมาย 3 ประการ ที่ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลีนำมาใช้พิจารณาคดีเกี่ยวกับสิทธิในความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคล อันได้แก่ หลักความได้สัดส่วน (Proportionality) หลักการเลือกใช้มาตรการที่จำกัดสิทธิอันน้อยกว่า (Principle of less restrictive alternative) และหลักการคุ้มครองสิทธิของเจ้าของข้อมูลในการกำหนดข้อมูลส่วนบุคคลด้วยตนเอง (Self-determination of personal information)

1) คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 96Da42789 (24 กรกฎาคม ค.ศ. 1998)¹³

ข้อเท็จจริง กองบัญชาการความมั่นคงกลาโหม (Defense Security Command) ถูกประชาชนฟ้องว่า มีการดำเนินงานเกินกว่าขอบเขตที่กฎหมายได้ให้อำนาจไว้ เช่น เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนายทหาร การสืบสวน อาชญากรรมภายใต้ศาลทหาร เป็นต้น โดยการดำเนินงานดังกล่าวถือเป็นความลับอันเกี่ยวข้องกับการเก็บรวบรวมและจำแนกข้อมูลของประชาชนบางกลุ่มเพื่อติดตามกิจกรรมการรวมกลุ่มกันด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การติดตามแบบลับ ๆ การจับตาดู การสอบสวน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม กองบัญชาการความมั่นคงกลาโหมได้โต้แย้งว่าการเก็บรวบรวมและจำแนกข้อมูลของประชาชนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับความมั่นคงของชาติ เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เป็นบุคคลสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับกองทัพและความมั่นคงของชาติ และบุคคลสาธารณะควรได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างจากคนทั่วไปโดยที่ความลับและเสรีภาพในชีวิตส่วนตัวของบุคคลดังกล่าวอาจถูกจำกัดในลักษณะบางอย่าง

วัตถุประสงค์ ได้แก่ ความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของ “การกระทำหรืองดเว้นการกระทำของหน่วยงานรัฐ” อันได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลของกองบัญชาการความมั่นคงกลาโหม

คำวินิจฉัย ศาลฎีกาเห็นว่าตามที่มาตรา 10 แห่งรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐเกาหลีได้บัญญัติว่า “พลเมืองทุกคนย่อมมีหลักประกันในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และมีสิทธิแสวงหาความสุข โดยรัฐมีหน้าที่ต้องยืนยันและรับประกันสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานอันละเมิดไม่ได้ของบุคคล” และมาตรา 17 แห่งรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐเกาหลีได้บัญญัติว่า “ความเป็นส่วนตัวของพลเมืองต้องไม่ถูกละเมิด” บทบัญญัติดังกล่าวได้รับประกันว่าสิทธิความเป็นส่วนตัวของพลเมืองจะไม่ถูกละเมิดหรือเปิดเผยต่อสาธารณะ การเก็บรวบรวมข้อมูลของหน่วยงานของรัฐในกรณีนี้ไม่ได้เป็นไปเพื่อสิทธิของรัฐของพลเมือง แต่เป็นไปเพื่อการสอดส่องกิจกรรมของประชาชน ดังนั้นศาลฎีกาจึงตัดสินว่ากองบัญชาการความมั่นคงกลาโหมได้กระทำความผิดโดยละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานที่รัฐธรรมนูญรับประกันไว้ แม้ว่าผู้ถูกละเมิดจะเป็นบุคคลสาธารณะก็ตาม รัฐต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่ประชาชนผู้ถูกละเมิด

ข้อสังเกต คดีนี้เป็นการพิจารณาถึงการกระทำของหน่วยงานของรัฐที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ ไม่ใช่กรณีที่พิจารณาว่ากฎหมายที่บังคับใช้อยู่ขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ซึ่งเป็นกรณีที่เกิดขึ้นก่อนการบังคับใช้มาตรา 68 (1) แห่งกฎหมายรัฐธรรมนูญในปี ค.ศ. 2011 ที่ให้สิทธิประชาชนผู้ถูกล่วงละเมิดสิทธิตามรัฐธรรมนูญสามารถร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าการกระทำของหน่วยงานรัฐขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ดังนั้นศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีในช่วงเวลาดังกล่าวจึงเป็นศาลยุติธรรม ไม่ใช่ศาลรัฐธรรมนูญ

2) คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 99Hun-Ma513 และ 2004Hun-Ma190 (26 พฤษภาคม ค.ศ. 2005)¹⁴

¹³ Park Whon-il, ‘Supreme Court Decision 96Da42789’ (KoreanLII, 8 September 2016)

<<http://www.koreanlii.or.kr/w/index.php/96Da42789>> accessed 20 June 2021.

¹⁴ Park Whon-il, ‘Constitutional Court Decision 99Hun-Ma513 และ 2004Hun-Ma190 (consolidated)’ (KoreanLII, 8 September 2016) <<http://www.koreanlii.or.kr/w/index.php/99Hun-Ma513>> accessed 22 June 2021.

ข้อเท็จจริง ตามกฎหมายทะเบียนราษฎร (Resident Registration Act) พลเมืองเกาหลีอายุ 17 ปีขึ้นไป ที่ต้องการทำบัตรประชาชนต้องส่งข้อมูลหลักฐานลายนิ้วมือทั้งสิบนิ้วของตนเองให้อธิบดีสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (National Police Agency) เพื่อเก็บและประมวลผลข้อมูลสำหรับการสืบสวนคดีอาญา ซึ่งแนวทางตามกฎหมายดังกล่าวถูกประชาชนยื่นคำร้องว่าเป็นการใช้อำนาจรัฐที่ขัดรัฐธรรมนูญ เพราะเป็นการละเมิดสิทธิในการควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลของตนเอง

วัตถุประสงค์ ได้แก่ ความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของ “บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่นำมาใช้พิจารณาคดี” อันได้แก่ มาตรา 24 (2) แห่งกฎหมายทะเบียนราษฎร (Resident Registration Act) ที่กำหนดให้ บัตรประชาชนต้องมีข้อมูลของเจ้าของบัตรประชาชน ได้แก่ ชื่อ รูปภาพ หมายเลขบัตร ที่อยู่ และลายนิ้วมือ รวมถึงวันที่ออกบัตร และหน่วยงานที่ออกบัตร ส่วนข้อมูลกรุปเลือดอาจมีหรือไม่ก็ได้ขึ้นอยู่กับคำร้องขอเพิ่มเติมของเจ้าของบัตรประชาชน

คำวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่า การเก็บรวบรวมข้อมูลลายนิ้วมือส่วนบุคคลโดยนายกเทศมนตรี หรือหัวหน้าหอผู้ป่วย รวมถึงการจัดเก็บ ประมวลผล และใช้ลายนิ้วมือเพื่อการสอบสวนโดยอธิบดีสำนักงานตำรวจแห่งชาติ แม้ว่าถือเป็นการจำกัดสิทธิในการควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลของตนเอง แต่ไม่ได้ละเมิดข้อจำกัดที่ให้อธิบดีเก็บข้อมูลขึ้นต่ำเท่าที่จำเป็น เนื่องจากหากจัดเก็บเฉพาะลายนิ้วมือของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เช่น อาชญากร อาจทำให้ระบบการระบุตัวตนมีประสิทธิภาพลดลง และหากเก็บรวบรวมเฉพาะข้อมูลลายนิ้วมือของมือเพียงข้างเดียวอาจทำให้เกิดความเสี่ยงที่ไม่สามารถระบุตัวตนได้เนื่องจากความเสียหายของข้อมูลลายนิ้วมือ ซึ่งทำให้ความแม่นยำลดน้อยลง รวมถึงในบรรดาวิธีการระบุตัวตน การเก็บข้อมูลลายนิ้วมือเป็นวิธีการที่มีความแม่นยำ ง่าย และมีประสิทธิภาพมากที่สุด นอกจากนี้หากพิจารณาเฉพาะข้อมูลลายนิ้วมือแต่ก็เป็นไปไม่ได้ที่จะรู้ถึงที่อยู่ของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลหรือความสามารถทางวิชาชีพ อีกทั้งประชาชนก็ได้รับประโยชน์จากการใช้ลายนิ้วมือที่จัดเก็บและประมวลผลโดยอธิบดีสำนักงานตำรวจแห่งชาติเพื่อวัตถุประสงค์ในการระบุตัวตน เช่น การสืบสวนคดีอาชญากรรม การระบุตัวศพที่จุดเกิดเหตุอาชญากรรมหรืออุบัติเหตุร้ายแรงโดยไม่ทราบสาเหตุ การป้องกันการรั่วไหลข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นโดยแอบแฝง เป็นต้น

ดังนั้นศาลรัฐธรรมนูญจึงตัดสินว่าหลักเกณฑ์ตามกฎหมายทะเบียนราษฎร (Resident Registration Act) ซึ่งกำหนดให้การทำบัตรประชาชนของผู้มีอายุ 17 ปีขึ้นไป ต้องมีการเก็บหลักฐานการลายนิ้วมือทั้งสิบนิ้วของเจ้าของบัตรประชาชนเพื่อประมวลผล ไม่ขัดต่อสิทธิความเป็นส่วนตัวของพลเมืองตามรัฐธรรมนูญ เนื่องจากประชาชนได้ประโยชน์จากการเก็บลายนิ้วมุดังกล่าวมากกว่าเสียประโยชน์จากการถูกจำกัดความเป็นส่วนตัวในข้อมูลส่วนบุคคล¹⁵

3) คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 2003Hun-Ma282-425 (21 กรกฎาคม ค.ศ. 2005)¹⁶

¹⁵ ข้อสังเกต: คดีนี้เกิดขึ้นก่อนการใช้บังคับกฎหมาย Personal Information Protection Act (PIPA), 2011 ซึ่งกำหนดให้ต้องขอความยินยอมก่อนการจัดเก็บข้อมูลก่อน

¹⁶ Park Whon-il, ‘Constitutional Court Decision 2003Hun-Ma282-425’ (KoreanLII, 25 August 2016) <<http://www.koreanlii.or.kr/w/index.php/2003Hun-Ma282>> accessed 24 June 2021.

ข้อเท็จจริง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี จัดตั้งระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ทั่วประเทศเรียกว่า ระบบฐานข้อมูลการศึกษาแห่งชาติ (National Education Information System: NEIS) ซึ่งระบบนี้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อนำมาใช้แทนที่ฐานข้อมูลนักเรียนและครูของโรงเรียนที่สร้างขึ้นสำหรับแต่ละโรงเรียน อย่างไรก็ตาม นักเรียนที่จบการศึกษาจากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาในกรุงโซลได้ยื่นคำร้องตามรัฐธรรมนูญ โดยอ้างว่าการเก็บข้อมูลของนักเรียนที่จบการศึกษาผ่านระบบ NEIS ได้ละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของนักเรียนที่จบการศึกษา เช่น สิทธิในการแสวงหาความสุข ความเป็นส่วนตัว อิสระในชีวิตส่วนตัว เป็นต้น

วัตถุประสงค์ ได้แก่ ความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของ “บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่นำมาใช้พิจารณาคดี” อันได้แก่ มาตรา 25 แห่งกฎหมายการศึกษาระดับประถมและมัธยม (Elementary and Secondary Education Act) ที่กำหนดให้ ผู้อำนวยการโรงเรียนต้องเก็บรวบรวมและจัดการข้อมูลของนักเรียนภายใต้มาตรฐานที่กำหนด โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เช่น ข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียน เลขทะเบียนนักเรียน การเข้าเรียนหรือขาดเรียน ความก้าวหน้าทางการเรียน ลักษณะพฤติกรรมและความคิดเห็นของนักเรียน เป็นต้น

คำวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่ากรณีที่สำนักงานการศึกษาคงชื่อนักเรียนที่จบการศึกษา วันเดือนปีเกิด และวันสำเร็จการศึกษาไว้ในระบบ NEIS เป็นการให้บริการนักเรียนเกี่ยวกับการออกใบรับรองต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจบการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ข้อมูลการศึกษาของนักเรียนที่เก็บไว้ในระบบ NEIS โดยข้อมูลที่เก็บรวบรวม เช่น ชื่อนักเรียนที่จบการศึกษา วันเดือนปีเกิด วันที่สำเร็จการศึกษา ก็ไม่ใช่ข้อมูลที่อ่อนไหว การกระทำของสำนักงานการศึกษาจึงไม่ละเมิดหลักเกณฑ์ตามมาตรา 6 แห่งกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยหน่วยงานรัฐ ที่ระบุว่า “หน่วยงานของรัฐอาจเก็บข้อมูลส่วนบุคคลภายใต้ขอบเขตที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตน” ดังนั้นศาลรัฐธรรมนูญจึงตัดสินว่าการที่กฎหมายให้อำนาจหน่วยงานทางการศึกษาของรัฐเก็บรวบรวมและเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระบบ NEIS ภายใต้โครงการรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ไม่ขัดต่อสิทธิความเป็นส่วนตัวของพลเมืองตามรัฐธรรมนูญ เนื่องจากการกระทำดังกล่าวยังอยู่ภายในขอบวัตถุประสงค์ของกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยหน่วยงานรัฐ รวมถึงข้อมูลที่จัดเก็บก็ไม่ถือเป็นข้อมูลที่อ่อนไหว และการจัดเก็บข้อมูลดังกล่าวถือเป็นมาตรการขั้นต่ำที่จำเป็นสำหรับการบรรลุเป้าหมาย

4) คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 2014Hun-Ma449 (23 ธันวาคม ค.ศ. 2015)¹⁷

ข้อเท็จจริง ผู้ร้องเคยขอให้หัวหน้าหน่วยราชการส่วนท้องถิ่นแต่ละเขตเปลี่ยนหมายเลขบัตรประชาชนของผู้ร้อง เนื่องจากหมายเลขบัตรประชาชนของผู้ร้องเกิดการรั่วไหลโดยผิดกฎหมาย แต่หน่วยราชการส่วนท้องถิ่นได้ปฏิเสธคำขอของผู้ร้องเนื่องจากบทบัญญัติตามกฎหมายทะเบียนราษฎรไม่ให้สิทธิในการเปลี่ยนแปลงหมายเลขบัตรประชาชนด้วยเหตุผลของการรั่วไหลโดยผิดกฎหมาย ผู้ร้องจึงยื่นฟ้องต่อศาลชั้นต้นเพื่อยกเลิกคำสั่งปฏิเสธการเปลี่ยนแปลงหมายเลขดังกล่าว แต่ศาลชั้นต้นก็ยกฟ้องด้วยเหตุที่คำฟ้องนั้นไม่เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย

¹⁷ Park Whon-il, ‘Constitutional Court Decision 2014Hun-Ma449’ (KoreanLII, 4 January 2021) <<http://www.koreanlii.or.kr/w/index.php/2014Hun-Ma449>> accessed 29 June 2021.

ทะเบียนราษฎร ซึ่งคดียังอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ ดังนั้นผู้ร้องจึงใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญเพื่อยื่นคำขอให้วินิจฉัยว่าบทบัญญัติตามกฎหมายทะเบียนราษฎรขัดต่อบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญหรือไม่

วัตถุแห่งคดี ได้แก่ ความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของ “บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่นำมาใช้พิจารณาคดี” อันได้แก่ มาตรา 7-4 แห่งกฎหมายทะเบียนราษฎร (Resident Registration Act) ที่กำหนดให้ บุคคลย่อมมีสิทธิขอเปลี่ยนแปลงหมายเลขบัตรประชาชนของตนเองได้ หากเป็นไปตามเหตุที่กฎหมายกำหนด เช่น เป็นบุคคลที่ได้รับความเสียหายหรือมีแนวโน้มที่จะได้รับความเสียหายทางด้านความปลอดภัยหรือสุขภาพของตนอันเนื่องมาจากการเปิดเผยหมายเลขบัตรประชาชน เป็นบุคคลที่ตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงทางเพศตามกฎหมายคุ้มครองการตกเป็นเหยื่อและความรุนแรงทางเพศ (Sexual Violence Prevention and Victims Protection Act) เป็นต้น

คำวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าหมายเลขบัตรประชาชนได้ถูกนำมาใช้เพื่อเพิ่มความสะดวกแก่ผู้อยู่อาศัยและการดำเนินการทางปกครองที่เหมาะสม แม้ว่าไม่อาจถูกเปลี่ยนแปลงโดยอำเภอใจ แต่หมายเลขบัตรประชาชนก็ถูกใช้เป็นข้อมูลหลักในการรวมข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลตกอยู่ในความเสี่ยงของการถูกควบคุมและจัดการโดยรัฐ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องจำกัดการใช้และการจัดการหมายเลขบัตรประชาชนโดยหน่วยงานรัฐ นอกจากนี้หากหน่วยงานรัฐอนุญาตให้เปลี่ยนแปลงหมายเลขบัตรประชาชน โอกาสที่จะเกิดความสับสนวุ่นวายในสังคมก็น้อย เนื่องจากการระบุตัวบุคคลและรับรองความถูกต้องที่ถูกเชื่อมโยงระหว่างหมายเลขบัตรประชาชนใหม่กับหมายเลขเดิมสามารถทำได้ หากมีการตรวจสอบที่เหมาะสมโดยหน่วยงานรัฐด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและเป็นธรรม การเปลี่ยนแปลงหมายเลขบัตรประชาชนโดยอำเภอใจย่อมสามารถป้องกันได้ ดังนั้นศาลรัฐธรรมนูญจึงตัดสินใจว่าบทบัญญัติที่ไม่ให้ประชาชนเปลี่ยนแปลงหมายเลขบัตรประชาชนนั้นฝ่าฝืนต่อหลักความได้สัดส่วน (Proportionality) และละเมิดสิทธิของผู้ร้องในการกำหนดข้อมูลส่วนบุคคลด้วยตนเอง (Self-determination of personal information)

7. บทสรุปและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศไทย

7.1 บทสรุป

จากการศึกษาบทบาทหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลีในการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคล พบว่าศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลีมีอำนาจพิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของ “บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่นำมาใช้พิจารณาคดี” และ “การกระทำหรือองค์การกระทำของหน่วยงานรัฐ” ในขณะที่ศาลยุติธรรมของสาธารณรัฐเกาหลีมีเพียงอำนาจพิจารณาคดีภายใต้กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ค.ศ. 2011 (PIPA) เท่านั้น ซึ่งบทบาทหน้าที่ดังกล่าวของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลีคล้ายคลึงกับศาลรัฐธรรมนูญของประเทศไทยที่มีอำนาจพิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของ “บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่นำมาใช้พิจารณาคดี”¹⁸ และ “การกระทำของรัฐบาล”¹⁹ ในขณะที่ศาลยุติธรรมของประเทศไทยมีเพียงอำนาจพิจารณาคดีตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 เช่นกัน ซึ่งทั้งกฎหมายคุ้มครองข้อมูล

¹⁸ มาตรา 212 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

¹⁹ มาตรา 213 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และมาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2561

ส่วนบุคคล ค.ศ. 2011 (PIPA) ของสาธารณรัฐเกาหลี และพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 ของประเทศไทย ไม่มีกลไกในการส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญโดยตรง หากแต่ต้องใช้กลไกที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญสำหรับรับเรื่องเพื่อพิจารณาคดีเกี่ยวกับสิทธิในความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคล

นอกจากนี้ จากกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับคำพิพากษาของศาลยุติธรรมและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ สามารถสรุปหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวภายใต้รัฐธรรมนูญสาธารณรัฐเกาหลีได้ ดังนี้

ตารางที่ 1 สรุปหลักกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิความเป็นส่วนตัวตามรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐเกาหลี

กรณีศึกษาที่น่าสนใจ	แนวคำวินิจฉัย	หลักกฎหมาย
1) คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 96Da42789	การเก็บรวบรวมข้อมูลของหน่วยงานรัฐเพื่อการสอดส่องกิจกรรมของประชาชน ไม่ได้รั้งยกเว้นความรับผิดชอบการละเมิดอันเนื่องมาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลของบุคคลสาธารณะ และการกระทำดังกล่าวขัดต่อการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวของพลเมืองตามรัฐธรรมนูญ	การกระทำของรัฐที่จำกัดสิทธิความเป็นส่วนตัวตามรัฐธรรมนูญ ต้องอยู่ภายใต้ขอบวัตถุประสงค์ของกฎหมายที่ให้อำนาจ
2) คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 99Hun-Ma513 และ 2004Hun-Ma190	บทบัญญัติที่กำหนดให้เก็บหลักฐานลายนิ้วมือทั้งสิบนิ้วของเจ้าของบัตรประชาชนเพื่อนำไปใช้ในการสืบสวนคดีอาญาถือเป็นวิธีการที่เหมาะสมเนื่องจากในบรรดาวิธีการระบุตัวตน การเก็บข้อมูลลายนิ้วมือเป็นวิธีการที่มีความแม่นยำง่าย และมีประสิทธิภาพมากที่สุด รวมถึงไม่ขัดต่อสิทธิความเป็นส่วนตัวของพลเมืองตามรัฐธรรมนูญ (ประชาชนได้ประโยชน์จากการเก็บลายนิ้วมืองด่งกล่าวมากกว่าเสียประโยชน์จากการถูกจำกัดความเป็นส่วนตัวในข้อมูลส่วนบุคคล)	รัฐสามารถออกกฎหมายเพื่อจำกัดสิทธิความเป็นส่วนตัวตามรัฐธรรมนูญได้ หากประโยชน์สาธารณะที่ได้รับตามกฎหมายมีมากกว่าผลกระทบต่อความเป็นส่วนตัวของประชาชน
3) คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 2003Hun-Ma282-425	กฎหมายที่ให้อำนาจหน่วยงานรัฐเก็บรวบรวมและเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระบบฐานข้อมูลการศึกษาแห่งชาติ (NEIS) ไม่ขัดต่อสิทธิความเป็นส่วนตัวของพลเมืองตามรัฐธรรมนูญ เนื่องจากอยู่ในขอบ	กฎหมายที่จำกัดสิทธิความเป็นส่วนตัวตามรัฐธรรมนูญ ต้องอยู่ภายในขอบวัตถุประสงค์ของกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และเป็นมาตรการขั้นต่ำที่จำเป็นสำหรับการบรรลุเป้าหมาย

กรณีศึกษาที่น่าสนใจ	แนวคำวินิจฉัย	หลักกฎหมาย
	วัตถุประสงค์ของกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และถือเป็นมาตรการขั้นต่ำที่จำเป็นสำหรับการบรรลุเป้าหมาย	
4) คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 2014Hun-Ma449	บทบัญญัติที่ไม่ให้ประชาชนเปลี่ยนแปลงหมายเลขบัตรประชาชน ทำให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลตกอยู่ในความเสี่ยงของการถูกควบคุมและจัดการโดยรัฐ ดังนั้นจึงฝ่าฝืนต่อหลักความได้สัดส่วน และละเมิดสิทธิของประชาชนในการกำหนดข้อมูลส่วนบุคคลด้วยตนเอง	กฎหมายที่จำกัดสิทธิความเป็นส่วนตัวส่วนตัวของรัฐธรรมนูญ ต้องไม่ฝ่าฝืนต่อหลักความได้สัดส่วน (Proportionality) และไม่ละเมิดสิทธิของประชาชนในการกำหนดข้อมูลส่วนบุคคลด้วยตนเอง (Self-determination of personal information)

ที่มา: เรียบเรียงโดยผู้เขียน

เมื่อพิจารณาหลักกฎหมายจากกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคลภายใต้รัฐธรรมนูญ พบว่าศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณเกาหลีได้ใช้หลักความได้สัดส่วน (Proportionality) และหลักการเลือกใช้มาตรการที่จำกัดสิทธิน้อยกว่า (Principle of less restrictive alternative) ซึ่งสอดคล้องกับมาตรา 26 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่บัญญัติว่า “การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญกำหนดในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวจะต้องไม่... จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ...” และเป็นไปในแนวทางเดียวกับศาลรัฐธรรมนูญของประเทศไทยที่นำหลักความได้สัดส่วนมาใช้พิจารณาคดีที่รัฐออกกฎหมายมากระทบสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเกินความจำเป็น²⁰ ทั้งนี้จากการศึกษาคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 จนถึงปัจจุบัน²¹ พบว่าศาลรัฐธรรมนูญไทยยังไม่เคยวินิจฉัยคดีที่เกี่ยวข้องกับสิทธิความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคล

²⁰ ที่ผ่านมาศาลรัฐธรรมนูญของประเทศไทยได้เคยนำหลักสัดส่วน (Principle of Proportionality) มาใช้เพื่อเป็นหลักในการพิจารณาคดีเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพอื่น ๆ ตามรัฐธรรมนูญหลายคดี ตัวอย่างเช่น คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 4/2563 ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยเกี่ยวกับประมวลกฎหมายอาญามาตรา 301 ว่าจะการปฏิเสธสิทธิของหญิงโดยปราศจากการกำหนดเงื่อนไขหรือเงื่อนไขที่เหมาะสมดังเช่นประมวลกฎหมายอาญามาตรา 301 เป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของหญิงเกินความจำเป็น ประกอบกับรัฐมีหน้าที่กำหนดให้มีมาตรการส่งเสริมให้บุคคลใช้สิทธิและเสรีภาพ โดยจัดให้มีมาตรการในการยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัยถูกต้องตามกฎหมายไม่กระทบต่อการใช้สิทธิของหญิงและต้องเข้าไปดูแลและคุ้มครองชีวิตของทารกในครรภ์มิให้ถูกกระทบสิทธิในการมีชีวิตเช่นเดียวกัน บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญามาตรา 301 จึงกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของหญิงเกินความจำเป็น ไม่เป็นไปตามหลักแห่งความได้สัดส่วน และเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 28

²¹ เหตุที่เริ่มศึกษาคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 เนื่องจากรัฐธรรมนูญที่บัญญัติรับรองสิทธิในความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นครั้งแรก ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

แต่เนื่องจากมาตรา 32 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้วางหลักไว้ว่า การนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงพอที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ ดังนั้นการพิจารณาคดีเกี่ยวกับสิทธิความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา 32 ดังกล่าว จึงต้องสอดคล้องกับหลักความได้สัดส่วนที่ใช้อยู่แล้วในประเทศไทย และการศึกษาถึงการปรับใช้หลักความได้สัดส่วนและหลักการเลือกใช้มาตรการที่จำกัดสิทธิน้อยกว่าของสาธารณรัฐเกาหลีก็เป็นประโยชน์ต่อแนวทางการปรับใช้หลักความได้สัดส่วนของประเทศไทยในอนาคต นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลีได้วางหลักเกณฑ์เฉพาะสำหรับพิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนตัวตามรัฐธรรมนูญ ได้แก่ หลักการคุ้มครองสิทธิของเจ้าของข้อมูลในการกำหนดข้อมูลส่วนบุคคลด้วยตนเอง (Self-determination of personal information) ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญของประเทศไทยก็อาจพิจารณานำหลักการดังกล่าวมาปรับใช้ได้ด้วยเช่นกัน

7.2 ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศไทย

จากบทสรุปข้างต้น ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะสำหรับการพิจารณาคดีเกี่ยวกับสิทธิความเป็นส่วนตัวตามมาตรา 32 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ดังนี้

1) ศาลรัฐธรรมนูญของประเทศไทยอาจพิจารณาคดีเกี่ยวกับสิทธิความเป็นส่วนตัวโดยใช้หลักความได้สัดส่วนซึ่งมุ่งคุ้มครองประโยชน์สาธารณะอย่างเหมาะสม ที่มีความสอดคล้องกับ “หลักความได้สัดส่วน” (Proportionality) และ “หลักการเลือกใช้มาตรการที่จำกัดสิทธิน้อยกว่า” (Principle of less restrictive alternative) ของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลี กล่าวคือ การกระทำของรัฐที่จำกัดสิทธิความเป็นส่วนตัวตามรัฐธรรมนูญต้องอยู่ภายใต้ขอบวัตถุประสงค์ของกฎหมายที่ให้อำนาจ รัฐสามารถออกกฎหมายเพื่อจำกัดสิทธิความเป็นส่วนตัวตามรัฐธรรมนูญได้หากประโยชน์สาธารณะที่ได้รับตามกฎหมายมีมากกว่าผลกระทบต่อความเป็นส่วนตัวของประชาชน รวมถึงกฎหมายที่จำกัดสิทธิความเป็นส่วนตัวตามรัฐธรรมนูญต้องอยู่ในขอบวัตถุประสงค์ของกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และเป็นมาตรการขั้นต่ำที่จำเป็นสำหรับการบรรลุเป้าหมาย

2) ศาลรัฐธรรมนูญของประเทศไทยอาจพิจารณาใช้ “หลักการคุ้มครองสิทธิของเจ้าของข้อมูลในการกำหนดข้อมูลส่วนบุคคลด้วยตนเอง” (Self-determination of personal information) ที่รับรองว่าเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการข้อมูลส่วนบุคคลของตนเอง เช่นเดียวกับที่ศาลรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐเกาหลีได้วางหลักไว้โดยเฉพาะสำหรับคดีที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคล กล่าวคือ เมื่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลตกอยู่ในความเสี่ยงของการถูกควบคุมและจัดการโดยรัฐ เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลสามารถเรียกร้องให้รัฐดำเนินการบางอย่างเพื่อลดความเสี่ยงจากการได้รับความเสียหายจากการจัดการโดยรัฐได้ ซึ่งหากมีบทบัญญัติตามกฎหมายใดขัดแย้งกับแนวทางเรียกร้องให้รัฐดำเนินการบางอย่างเพื่อลดความเสี่ยงดังกล่าว บทบัญญัตินั้นย่อมขัดต่อหลักการคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวตามรัฐธรรมนูญ